T096 ATĐ 8 (15) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q54-Kiền Độ Tri-Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 54

Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

Phaåm 2: THA TAÂM TRÍ, Phaàn 6

Kinh Phaät noùi: Phaät baûo Tyø-kheo: Neáu coù chuùng sinh naøo tin öa phaùp do caùc thaày noùi, thì caùc thaày neân vì taâm thöông xoùt, maø noùi boán phaùp tònh khoâng hö hoaïi, cho hoï nghe khieán hoï an truï ñeå tu haønh phaùp naày! Noùi roäng nhö Kheá kinh. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá toân noùi kinh naày? Ñaùp: Ñöùc Theá toân muoán vì ngöôøi noùi phaùp, chæ baøy roõ veà duyeân theo phaùp neân nghe. Ngöôøi noùi phaùp thöôøng khoâng bieát neân giaûng noùi cho ai nghe? Khoâng neân noùi cho ai nghe, neân inh taâm yeáu ñuoái! Ñöùc Phaät noùi raèng: Caùc thaày khoâng neân xem nheï ñieàu ñöôïc noùi. Neáu chuùng sinh naøo ñaùng tin, öa phaùp do caùc thaày noùi, thì haõy noùi cho hoï nghe noùi. Laïi nöõa, muoán noùi phaùp ñeàn ñaùp coâng ôn, neân Phaät noùi kinh naày. Kinh noùi: Phaät baûo Tyø-kheo! Neáu coù ngöôøi naøo, trong traêm naêm, moät vai coõng cha, moät vai coõng meï, töø nôi naày ñi ñeán nôi khaùc, vaãn khoâng goïi laø ñoù laø baùo ñaùp ôn cuûa cha meï! Phaät baûo Tyø-kheo: Neáu cha meï khoâng tin giaùo phaùp, thì neân khuyeân cha meï laäp nieàm tin. Khoâng giôùi, thì vì cha meï noùi giôùi thieän. Cha meï coù taùnh boûn seûn thì khuyeân neân boá thí. Cha meï khoâng coù tueä, haõy khuyeân neân tu tueä. Thöïc haønh ñöôïc nhö vaäy môùi goïi laø baùo ôn cha meï. Hoûi: Taát caû phaùp thieän trong phaùp chö Phaät, ñeàu neân giaùo hoùa ngöôøi. Vì sao chæ noùi phaûi giaùo hoùa boán tònh khoâng hö hoaïi? Toân giaû Ba-xa noùi: ÔÛ ñaây Thaùnh ñaïo do Ñöùc Theá toân ñaõ noùi ñöôïc goïi laø phaùp tònh khoâng hö hoaïi. Taát caû Thaùnh ñaïo hoaëc laø phaùp töông öng, hoaëc laø phaùp coäng höõu. Neáu noùi veà tín, töùc laø noùi Thaùnh ñaïo cuûa phaùp töông öng. Neáu noùi veà giôùi, töùc laø noùi Thaùnh ñaïo cuûa phaùp coäng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 297

höõu. Laïi nöõa, ñaây laø noùi toùm taét veà moân ñaàu tieân cho haïng ñang baét ñaàu nhaäp phaùp. Taát caû phaùp thieän trong heát thaûy phaùp Phaät. Hoaëc saéc, hoaëc laø chaúng phaûi saéc. Neáu noùi Giôùi, neân bieát laø Phaät ñaõ noùi phaùp thieän cuûa taùnh saéc. Neáu noùi Tín, neân bieát Phaät ñaõ noùi phaùp thieän taùnh chaúng phaûi saéc. Nhö phaùp saéc, phaùp phi saéc, caùc phaùp töông öng - baát töông öng, coù nöông döïa - khoâng nöông döïa, coù haønh - khoâng coù haønh, coù theá duïng - khoâng coù theá duïng, coù duyeân - khoâng coù duyeân, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, taát caû phaùp thieän, hoaëc laø taùnh caên, hoaëc chaúng phaûi taùnh caên. Neáu noùi tín, neân bieát ñaõ noùi phaùp thieän cuûa taùnh caên. Neáu noùi giôùi, neân bieát laø ñaõ noùi phaùp thieän cuûa taùnh chaúng phaûi caên. Laïi nöõa, vì döïa vaøo boán tònh khoâng hö hoaïi, neân Phaät ra boán quaû Sa-moân. Laïi nöõa, boán tònh khoâng hö hoaïi naày coù hai thöù töôùng: 1. Töôùng khoâng hö hoaïi. 2. Töôùng tònh. Töôùng khoâng hö hoaïi, laø tín voâ laäu, khoâng bò phi tín laøm hö hoaïi. Giôùi voâ laäu khoâng bò phi giôùi laøm hoaïi. Tín laø töôùng tònh ôû trong phaùp taâm sôû, giôùi laø töôùng tònh trong phaùp boán ñaïi. Laïi nöõa, vì chæ roõ phöông tieän ñeå ngaên söï sôï haõi veà ngheøo cuøng vaø ñöôøng aùc. Giôùi coù theå ngaên söï sôï haõi veà ñöôøng aùc. Tín coù theå ngaên söï sôï haõi veà ngheøo cuøng. Tín, giôùi voâ laäu duø khoâng coù chöôùng ngaïi, nhöng chaúng phaûi voâ nhaân nôi tín, giôùi höõu laäu. Laïi nöõa, vì muoán daãn daét ngöôøi ñaõ döïa vaøo ngoaïi ñaïo, ñöôïc thoï söï giaùo hoùa cuûa Phaät khieán hoï nhaäp phaùp Phaät. Caùc Tyø-kheo, hoaëc coù thaân thuoäc döïa vaøo ngoaïi ñaïo ñeå ñöôïc giaùo hoùa, thì neân vì söï thaân yeâu, khen ngôïi phaùp Phaät, cheâ traùch phaùp ngoaïi ñaïo, laøm cho nhöõng ngöôøi thaân kia noåi giaän döõ, chuyeån ñoåi, xa laùnh phaùp ngoaïi ñaïo. Ñöùc Phaät noùi raèng: Caùc thaày khoâng coù naêng löïc, khoâng coù voâ uùy neân khoâng bieát taâm haønh cuûa caùc caên chuùng sinh. Caùc thaày ñoái vôùi ngöôøi kia, neáu coù taâm thöông xoùt, thì neân vì hoï noùi boán tònh khoâng hö hoaïi. Neáu coù ñöôïc boán tònh khoâng hö hoaïi thì taâm khoâng dôøi ñoäng. Vì sao? Vì Tyø-kheo neân bieát, Boán Ñaïi coù theå khieán cho ñoåi khaùc. Neáu ngöôøi naøo ñöôïc boán tònh khoâng hö hoaïi thì ngöôøi aáy seõ khoâng coù söï ñoåi khaùc. Hoûi: Taùnh cuûa taát caû caùc phaùp ñeàu khoâng ñoåi khaùc, vì sao laïi chæ noùi boán ñaïi laø khoâng ñoåi khaùc? Ñaùp: Vì duøng boán phaùp ñeå noùi veà boán phaùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 298

Laïi nöõa, haønh giaû tröôùc quaùn töôùng cuûa boán ñaïi khoâng ñoåi khaùc, sau ñoù môùi thaáy töôùng khoâng ñoåi khaùc cuûa taát caû phaùp. Laïi nöõa, ngoaïi ñaïo chaáp boán ñaïi laø thöôøng. Phaät noùi boán ñaïi chaúng phaûi phaùp thöôøng. Neáu coù boán ñaïi nhö ngoaïi ñaïo ñaõ noùi laø thöôøng thì phaùp thöôøng naày coù theå khieán cho ñoåi khaùc. Neáu ñeä töû ta ñaõ thaønh töïu boán tònh khoâng hö hoaïi maø coù ñoåi khaùc thì khoâng coù vieäc ñoù! Laïi nöõa, boán ñaïi coù theå xoay vaàn gìn giöõ söï taêng tröôûng cuûa phaùp sinh töû. Kinh Phaät noùi: Tín laø voøi (tay) cuûa voi lôùn. Hoûi: Vì sao Phaät noùi Tín laø voøi cuûa voi lôùn? Ñaùp: Vì coù coâng naêng naém giöõ caùi mình coù. Nhö voi coù voøi (tay) thì coù theå naém giöõ caùc vaät cuûa soá chuùng sinh vaø phi soá chuùng sinh. Ñeä töû baäc Thaùnh cuõng

gioáng nhö vaäy, coù baøn tay Tín neân coù theå naém giöõ phaùp thieän. Kinh Phaät noùi: Neáu ñeä töû Thaùnh ñaõ thaønh töïu tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, thöôøng khi truï ôû phaùp naày, thì thôøi gian tröôùc ñoù ñaõ thaønh töïu tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät. Chö Thieân, taâm raát vui möøng, noùi raèng: Chuùng ta sôû dó ñöôïc thaønh töïu, laø do thöôøng truï nôi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, neân môùi sinh ñeán ñaây. Caùc ñeä töû Thaùnh cuõng thaønh töïu tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, khi cheát, cuõng seõ sinh ñeán ñaây ñoàng xöù, vôùi chuùng ta. Thaønh töïu tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaùp, tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi taêng, tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Giôùi cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Caùc chö thieân kia tröôùc ñaõ ôû nôi ñaây, ñeàu thaønh töïu boán tònh khoâng hö hoaïi, vì sao chö thieân laïi coù ngöôøi hoaëc khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, hoaëc coù ngöôøi cho ñeán khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi veà Giôùi? Ñaùp: Chuùng sinh coù khi, vì tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, sieâng tu phöông tieän daãn nhaäp phaùp Phaät, cuõng coù ngöôøi cho ñeán vì tònh khoâng hö hoaïi veà Giôùi, sieâng tu phöông tieän nhaäp phaùp Phaät. Neáu vì tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, neân chö thieân ñaõ sieâng tu phöông tieän nhaäp phaùp Phaät, töùc seõ khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät. Cho ñeán vì tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Giôùi, chö thieân ñaõ heát loøng tu phöông tieän nhaäp phaùp Phaät, töùc seõ khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Giôùi. Laïi nöõa, chö thieân coù ngöôøi öa quaùn ñoái vôùi Phaät, hoaëc coù ngöôøi öa quaùn ñoái vôùi Giôùi. Neáu laø ngöôøi öa quaùn ñoái vôùi Phaät, thì hoï seõ khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Phaät, cho ñeán neáu laø ngöôøi öa quaùn ñoái vôùi Giôùi, hoï seõ khen ngôïi tònh khoâng hö hoaïi ñoái vôùi Giôùi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 299

Kinh Phaät noùi: Vua A-xaø-theá thaønh töïu tín voâ caên. Hoûi: Taát caû phaùp höõu vi ñeàu coù caên. Vì sao Phaät noùi nieàm tin cuûa vua A-xaø-theá laø voâ caên? Ñaùp: Vì nieàm tin naày khoâng coù caên cuûa kieán ñaïo. Nhö noùi: Tín töông öng vôùi trí khoâng hö hoaïi, laáy kieán ñaïo laøm caên. Vì nieàm tin cuûa vua A-xaø-theá khoâng coù caên cuûa kieán ñaïo, neân noùi laø voâ caên nhöng vaãn coù tín töông töï vôùi kieán ñaïo laøm caên. Laïi nöõa, vì khoâng coù caên thieän cuûa trí voâ laäu, neân noùi voâ caên. Tín voâ laäu duøng trí voâ laäu, caên thieän voâ laäu laøm caên. Vua kia khoâng ñöôïc trí voâ laäu, cuõng khoâng ñöôïc caên thieän voâ laäu maø chæ ñöôïc Tín töông töï vôùi voâ laäu. Laïi nöõa, vua A-xaø-theá môùi cuùng döôøng Phaät khoâng bao laâu, cuõng khoâng gaàn caùc Tyø-kheo coù ñöùc maø ñaõ ñöôïc nieàm tin nhö theá. Neáu nhaø vua ñang ôû treân laàu gaùc ngaém xem voi ngöïa, thaáy Ñöùc Phaät, Theá toân, lieà tieán veà phía tröôùc, höôùng tôùi Phaät, gieo mình xuoáng ñaát, thaân khoâng ñau khoå, ñoù laø Tín löïc voâ caên, cuõng laø do oai thaàn Phaät. Cho neân goïi laø nieàm tin voâ caên. Laïi nöõa, nieàm tin naày khoâng coù nhaân töông töï, khoâng coù phaùp naøo laøm nhaân töông töï cho nieàm tin kia. Nhö caây khoâ khoâng coù reã! Nieàm tin cuûa vua kia cuõng vaäy, neân goïi laø voâ caên. Laïi nöõa, duø nhaø vua coù nieàm tin naày, nhöng khoâng traùnh khoûi bò ñoïa vaøo ñöôøng aùc, neân goïi laø nieàm tin voâ caên. Trong boán ñieân ñaûo naày, Tu-ñaø-hoaøn ñaõ

döùt bao nhieâu? Bao nhieâu khoâng döùt? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Nhö phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi: Coù möôøi hai thöù ñieân ñaûo, ñoù laø ñieân ñaûo veà voâ thöôøng töôûng laø thöôøng neân taâm ñieân ñaûo, kieán ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo veà khoå maø töôûng laø vui, neân taâm ñieân ñaûo, kieán ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo veà voâ ngaõ töôûng laø ngaõ, neân taâm ñieân ñaûo, kieán ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo veà baát tònh töôûng laø tònh neân taâm ñieân ñaûo, kieán ñieân ñaûo. Taùm ñieân ñaûo laø choã döùt cuûa kieán ñaïo. Boán ñieân ñaûo laø do tu ñaïo döùt. Taùm ñieân ñaûo do kieán ñaïo döùt, nghóa laø: Ñieân ñaûo cuûa kieán ñieân ñaûo veà voâ thöôøng töôûng laø thöôøng. Ñieân ñaûo cuûa kieán ñieân ñaûo veà Khoå töôûng vui. Ñieân ñaûo cuûa kieán ñieân ñaûo veà voâ ngaõ töôûng ngaõ. Ñieân ñaûo cuûa kieán ñieân ñaûo veà baát tònh töôûng laø tònh. Boán ñieân ñaûo laø do tu ñaïo döùt: Taâm ñieân ñaûo veà voâ thöôøng, chaáp laø thöôøng. Taâm ñieân ñaûo veà Khoå chaáp laø vui. Taâm ñieân ñaûo veà Voâ ngaõ chaáp laø ngaõ. Taâm ñieân ñaûo veà baát tònh, chaáp laø tònh.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 300

Caùc kieán ñaïo döùt, nghóa laø: Khi khoå tyû nhaãn hieän ôû tröôùc, döùt roát raùo. Caùc tu ñaïo döùt, nghóa laø: Luùc ñònh Kim cöông duï hieân ôû tröôùc, döùt roát raùo. Hoûi: Vì sao phaùi kia laïi noùi nhö vaäy? Ñaùp: Vì phaùi kia döïa vaøo Kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Phaät baûo Tyø- kheo: Boán töôûng ñieân ñaûo naày, laø ñieân ñaûo cuûa kieán ñieân ñaûo, taâm ñieân ñaûo, cho ñeán noùi roäng. Vì döïa vaøo kinh naày, neân noùi möôøi hai ñieân ñaûo. Duøng hai vieäc ñeå ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, töùc taïo ra caâu hoûi ñaùp. Hoaëc taïo ra caâu hoûi naày: Boán ñieân ñaûo aáy, baäc Tu-ñaø- hoaøn coù bao nhieâu döùt, bao nhieâu khoâng döùt? Töùc laø ngaên döùt yù neâu coù möôøi hai thöù ñieân ñaûo cuûa thuyeát kia. Hoaëc ñaùp raèng: Tu-ñaø- hoaøn döùt heát, töùc ngaên döùt yù cuûa thuyeát kia noùi do tu ñaïo döùt. Vì sao? Vì trong tu ñaïo khoâng coù phaùp nhö theá. Ñaây laø do Tu-ñaø-hoaøn döùt. Neáu ñieân ñaûo coù möôøi hai thöù, cuõng laø tu ñaïo döùt, thì traùi vôùi kinh Phaät. Nhö noùi: Phaät baûo Tyø-kheo: Neáu coù boán ñieân ñaûo, ñoái töôïng bò ñieân ñaûo, neân bieát ñeàu laø phaøm phu ngu tieåu. Vì sao? Vì haøng phaøm phu quaùn phaùp sinh töû, khoâng thaáy ñaàu moái, nhö xem ruoät cuûa loaøi choù. Neáu kinh Phaät noùi boán, neân bieát töùc khoâng coù möôøi hai. Neáu noùi ñeàu laø phaøm phu ngu tieåu, neân bieát chaúng phaûi do tu ñaïo döùt. Hoûi: Neáu ñieân ñaûo chæ coù boán thöù, thì kinh do phaùi Tyø-baø Xaø-baø- ñeà daãn, laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Vì taâm töôûng gaàn vôùi ñieân ñaûo, neân cuõng goïi laø ñieân ñaûo. Hoûi: Caùc soá phaùp nhö thoï, v.v... cuõng gaàn vôùi phaùp ñieân ñaûo, vì sao khoâng goïi laø ñieân ñaûo? Ñaùp: Vì hai phaùp naày laø phaùp lôøi noùi cuûa theá tuïc. Theá tuïc ñeàu noùi: Taâm ñieân ñaûo, töôûng ñieân ñaûo cuûa ngöôøi naày maø khoâng noùi thoï ñieân ñaûo, tö ñieân ñaûo. Hoûi: Theå taùnh cuûa ñieân ñaûo laø gì? Ñaùp: Theå taùnh cuûa ñieân ñaûo laø tueä. Hoûi: Neáu theå taùnh cuûa ñieân ñaûo laø tueä, thì trong naêm kieán aáy coù bao nhieâu kieán laø ñieân ñaûo, bao nhieâu kieán chaúng phaûi ñieân ñaûo? Ñaùp: Hai kieán röõõi laø ñieân ñaûo, hai kieán röõõi chaúng phaûi ñieân ñaûo. Hai kieán röõõi laø ñieân ñaûo, ñoù laø thöôøng kieán trong

taø kieán, kieán thuû, vaø thaân kieán. Hai kieán röôõi chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñoù laø döùt kieán trong bieân kieán, giôùi thuû vaø bieân kieán. Hoûi: Vì sao hai kieán röôõi laø ñieân ñaûo, hai kieán röôõi chaúng phaûi ñieân ñaûo?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 301

Ñaùp: Vì ba söï neân laø ñieân ñaûo: 1. Do maïnh meõ, nhaïy beùn. 2. Do voïng chaáp. 3. Do taùnh hoaøn toaøn ñieân ñaûo. Ñoaïn kieán thuoäc veà bieân kieán, taø kieán duø laø maïnh meõ vaø taùnh hoaøn toaøn laø ñieân ñaûo, nhöng chaúng phaûi voïng chaáp. Vì sao? Vì hoaøn toaøn huûy hoaïi vaät theå. Giôùi thuû duø laø maïnh meõ, cuõng laø söï voïng chaáp, nhöng chaúng phaûi taùnh hoaøn toaøn ñieân ñaûo. Vì sao? Vì coù moät chuùt gioáng nhau. Coù ñaïo coõi Saéc, coù khaû naêng lìa coõi Duïc. Coù ñaïo coõi Voâ saéc coù khaû naêng lìa coõi Saéc. Ñoù laø theå taùnh cuûa ñieân ñaûo, cho ñeán noùi roäng. Ñaõ noùi veà theå taùnh. Veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø ñieân ñaûo? Ñieân ñaûo laø nghóa gì? Ñaùp: Vì ñoái töôïng chaáp laø ñieân ñaûo, neân goïi laø ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo naày, hoaøn toaøn do thaáy khoå maø döùt. Hoûi: Vì sao ñieân ñaûo chæ hoaøn toaøn do thaáy khoå maø döùt? Ñaùp: Vì nhaân nôi khoå sinh, neân laïi laø thaáy khoå maø döùt. Laïi nöõa, ñieân ñaûo naày döïa vaøo quaû sinh, neân laïi do kieán quaû döùt. Laïi nöõa, thaân kieán laø taùnh cuûa thaáy khoå maø döùt. Ñieân ñaûo naøy do thaân kieán, neân do thaáy khoå maø döùt, töùc ñieân ñaûo cuõng do thaáy khoå maø döùt. Laïi nöõa, khoå ñeá laø phaùp thoâ hieän. Neáu ngoä nhaän ñoái vôùi phaùp thoâ hieän aáy thì seõ bò Thaùnh Hieàn quôû traùch. Nhö ngöôøi nhaàm laãn giöõa ban ngaøy, bò ngöôøi ta quôû traùch. Söï ngoä nhaän kia cuõng gioáng nhö theá. Ba ñeá coøn laïi raát vi teá, neáu coù söï ngoä nhaän ñoái vôùi phaùp vi teá ñoù, Hieàn Thaùnh khoâng haún ñaõ quôû traùch. Nhö con ngöôøi neáu coù söï nhaàm laãn vaøo ban ñeâm thì khoâng haún bò ngöôøi quôû traùch! Laïi nöõa, haønh giaû ñaõ kieán khoå roài maø laïi coøn coù taâm ñieân ñaûo, thì khoâng coù vieäc aáy. Vì ñeå phaân bieät, neân môùi noùi nhö theá. Neáu haønh giaû ñaõ kieán khoå ñeá roài cuõng khoâng kieán ba ñeá coøn laïi, ngöôøi khaùc hoûi: Hoûi: AÁm naày laø thöôøng hay ñoaïn? Ñaùp: Laø döùt. Hoûi: Khoâng coù moät saùt-na döøng truï, laø khoå hay vui? Ñaùp: Laø khoå, nhö hoøn saét noùng. Hoûi: Laø tònh hay baát tònh? Ñaùp: Laø baát tònh, khaùc naøo nhö ñoáng phaân nhô nhôùp! Hoûi: Coù ngaõ hay voâ ngaõ? Ñaùp: Voâ ngaõ, khoâng coù söï taïo taùc, khoâng coù taùc giaû.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 302

Hoûi: Nhöõng ngöôøi Kieân tín, Kieân phaùp cuõng döùt tröø ñieân ñaûo, vì sao chæ noùi Tu-ñaø-hoaøn? Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, ngöôøi Kieân tín, Kieân phaùp, laø töôùng phaân bieät, ñoái vôùi söï ñieân ñaûo naày, hoaëc coù ngöôøi döùt, hoaëc coù ngöôøi khoâng döùt. ÔÛ ñaây, hoaøn toaøn noùi veà töôùng khoâng phaân bieät. Laïi nöõa, vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø ñöôïc quyeát ñònh, baäc Tu-ñaø-hoaøn thöïc haønh phaùp maø phaøm phu ñaõ laøm: Cuøng nguû nghæ moät choã vôùi vôï con, tay sôø moù thaân ngöôøi trôn laùng, maëc caùc thöù y phuïc nhö kieâu-xa-da, duøng höông chieân ñaøn thoa thaân, cuõng ñeo ñuû caùc thöù voøng hoa, chuoãi ngoïc, cuõng sai khieán toâi

tôù, toâi tôù theo haàu haï, cuõng coù khi duøng tay ñaùnh, baét chuùng sinh. Vì ngöôøi ñôøi thaáy caùc chuyeän naày, neân noùi Tu-ñaø-hoaøn khoâng döùt tröø ñieân ñaûo. Vì muoán cho moái nghi aáy cuûa chuùng sinh ñöôïc quyeát ñònh, neân môùi noùi nhö theá. Ngöôøi Kieân tín, Kieân phaùp, taâm thieän höõu laäu, taâm voâ kyù khoâng aån moät coøn khoâng hieän ôû tröôùc, huoáng chi laø taâm nhieãm oâ! Hoûi: Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm luùc khôûi nhieãm aùi laø töôûng vui, töôûng tònh, hay laø töôûng khoå, töôûng baát tònh? Neáu khôûi töôûng vui, töôûng tònh thì sao khoâng phaûi ñieân ñaûo? Neáu laø töôûng khoå, töôûng baát tònh thì laøm sao khôûi aùi nhieãm? Ñaùp: Neân noùi raèng: Khôûi töôûng vui, töôûng tònh. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao khoâng laø ñieân ñaûo? Ñaùp: Vì tröôùc kia noùi: Do ba vieäc neân laø ñieân ñaûo: 1. Do maïnh meõ, nhaïy beùn. 2. Do voïng chaáp. 3. Do taùnh hoaøn toaøn ñieân ñaûo. Tu-ñaø-hoaøn nhieãm aùi, tuy maïnh meõ vaø voïng chaáp, nhöng chaúng phaûi taùnh hoaøn toaøn ñieân ñaûo. Laïi nöõa, hoaëc coù Tu-ñaø-hoaøn ñoái vôùi ñeá, chaáp laïc, chaáp tònh. Hoaëc coù Tu-ñaø-hoaøn ñoái vôùi caûnh giôùi chaáp laïc, chaáp tònh. Chaáp laïc, chaáp tònh ñoái vôùi ñeá, nghóa laø Tu-ñaø-hoaøn ñaõ döùt haún. Ñoái vôùi caûnh giôùi chaáp laïc, chaáp tònh, nghóa laø Tu-ñaø-hoaøn chöa döùt: Laïi coù thuyeát cho Tu-ñaø-hoaøn luùc khôûi aùi nhieãm thì chaáp khoå, chaáp baát tònh. Hoûi: Neáu vaäy thì laøm sao khôûi aùi nhieãm? Ñaùp: Töø voâ thæ ñeán nay ñaõ haønh taäp phaùp naày, thaân taâm phaùt sinh nhieät naõo. Vì ñeå cheá phuïc taâm aáy, neân khôûi nhieãm aùi naày. Cuõng nhö ngoùn tay cuûa Baø-la-moân Töï Hyû chaïm phaûi phaân dô, oâng ta ñeán choã thôï

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 303

reøn xin löûa ñeå röûa saïch. Ngöôøi thôï reøn noùi: haõy duøng tro ñaát ñeå röûa saïch ngoùn tay. Baø-la-moân noùi: Caùc vaät nhö theá khoâng theå laøm saïch ngoùn tay toâi, phaûi duøng löûa môùi röûa saïch ñöôïc. Baáy giôø, ngöôøi thôï reøn ñoát chieác keàm cho thaät ñoû, roài duøng keàm keïp vaøo ngoùn tay ngöôøi Baø-la-moân. Luùc ñoù, caùnh tay ngöôøi Baø-la-moân run baén leân, vì bò söùc noùng eùp ngaët beøn ñöa ngoùn tay vaøo mieäng. Söïc nhôù ra, oâng ta môùi nhôù laïi ngoùn tay mình baát tònh! Chæ vì bò eùp ngaët do ñau khoå, neân môùi ñuùt ngoùn tay vaøo mieäng. Söï khôûi aùi nhieãm kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, töø voâ thæ ñeán nay ñaõ taäp theo phieàn naõo laâu xa vaø bò noù eùp ngaët. Nhaèm ñoái trò phaùp naày maø khôûi aùi nhieãm. Nhö thaân theå cuûa ngöôøi traéng treûo, mòn maøng, maø laïi moïc ung nhoït, chòu nhieàu ñau khoå, mong caàu ñöôïc chöõa trò. Y sö noùi: OÂng haõy duøng phaân choù öôùt thoa vaøo choã nhoït. Ngöôøi noï, xeùt bieát phaân choù laø baát tònh, nhöng vì muïc ñích chöõa beänh neân duøng phaân choù ñeå thoa. Vieäc khôûi aùi nhieãm cuûa Tu-ñaø-hoaøn kia cuõng gioáng nhö theá. Trong ba tam-muoäi naày, tu-ñaø-hoaøn ñaõ thaønh töïu bao nhieâu thöù tam-muoäi trong quaù khöù, thaønh töïu bao nhieâu thöù tam-muoäi trong vò lai, thaønh töïu bao nhieâu thöù tam-muoäi trong hieän taïi? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Laø ñeå ngaên döùt lôøi noùi cuûa keû ngu ôû ñôøi cho laø khoâng coù haønh quaù khöù, vò lai, noùi roäng nhö treân. Hoûi: Trong ba tam-muoäi naày, Tu-ñaø-hoaøn coù bao nhieâu tam- muoäi ñaõ thaønh töïu trong quaù khöù? Bao nhieâu tam-muoäi seõ

thaønh töïu trong vò lai, vaø bao nhieâu tam-muoäi ñang thaønh töïu trong hieän taïi? Ñaùp: Vò lai ñeàu thaønh töïu, quaù khöù dieät roài khoâng xaû thì thaønh töïu. Neáu hieän taïi hieän ôû tröôùc thì thaønh töïu. Saùt-na ñaàu tieân cuûa ñaïo tyû trí khoâng coù quaù khöù. Vì sao? Vì chöa coù moät saùt-na naøo sinh roài dieät. Sinh roài dieät nghóa laø vì ñaõ ñöôïc quaû neân xaû, vò lai thaønh töïu ba, hieän taïi moät, ñoù laø tam-muoäi Voâ nguyeän. Quaù khöù kia ñaõ dieät roài khoâng xaû, neáu khôûi tam-muoäi Khoâng hieän ôû tröôùc thì quaù khöù ñaõ thaønh töïu moät, ñoù laø tam-muoäi Voâ nguyeän. Vò lai ba, hieän taïi moät, ñoù laø Tam-muoäi Khoâng. Quaù khöù kia dieät roài khoâng boû, neáu khôûi tam-muoäi Voâ töôùng hieän ôû tröôùc thì quaù khöù hai ñoù laø tam-muoäi Khoâng, Voâ nguyeän. Vò lai ba, hieän taïi moät, ñoù laø voâ töôùng. Neáu dieät roài khoâng xaû, ñoái vôùi ba tam-muoäi naày, neáu khôûi moät hieän ôû tröôùc, thì quaù khöù vò lai ba, hieän taïi moät, khôûi hieän ôû tröôùc. Ba tam-muoäi noùi roäng, nhö trong ñaïi chöông Kieàn-ñoä Söû ñaõ noùi. Tín giaûi thoaùt chuyeån caên taïo ra Kieán ñaùo, noùi roäng nhö trong

phaåm Ngöôøi. Neáu quaù khöù cuûa ñaïo thì ñaïo kia ñaõ tu, ñaõ ñöôïc khinh an chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Tu coù boán thöù. 1. Tu ñaéc. 2. Tu haønh. 3. Tu ñoái trò. 4. Tu tröø khöû. Phaùp thieän höõu vi laø tu ñaéc vaø tu haønh. Phaùp höõu laäu laø tu ñoái trò, tu tröø khöû. Phaùp sö nöôùc ngoaøi noùi: Tu coù saùu thöù, boán nhö tröôùc ñaõ noùi, laïi coù theâm hai thöù tu laø: Tu giôùi vaø tu phaân bieät. Tu giôùi laø tu caên. Nhö noùi: Neáu saùu caên naày kheùo ñieàu phuïc, kheùo che giaáu, kheùo gìn giöõ thì seõ kheùo tu taäp, nghóa laø coù theå sinh khôûi nieàm vui. Tu phaân bieät: Phaân bieät ôû thaân, nhö noùi: thaân naày, laø toùc, loâng, moùng, raêng, v.v... cho ñeán noùi roäng. Sa-moân nöôùc Keá-taân noùi raèng: Hai tu aáy, neân bieát laø ôû trong hai tu tröôùc, ñoù laø tu ñoái trò, tu tröø khöû, cho neân tu vaãn coù boán thöù. Trong ñaây, döïa vaøo hai thöù tu ñeå soaïn luaän, ñoù laø tu ñaéc vaø tu haønh. Nhö noùi: Neáu tu phaùp trí thì coù tu tyû trí phaûi chaêng? ÔÛ ñaây vöøa döïa vaøo hai tu ñeå soaïn luaän. Nhö noùi: Tu thaân, tu taâm, tu giôùi, tu tueä. ÔÛ ñaây vöøa döïa vaøo hai thöù tu ñeå soaïn luaän, ñoù laø tu ñoái trò, tu tröø khöû. Nhö noùi: Theá naøo laø tu nhaõn caên? Vöøa döïa vaøo hai tu naày maø soaïn luaän. Nhö noùi: Neáu tu Sô thieàn theá tuïc thì coù tu voâ laäu chaêng? ÔÛ ñaây vöøa döïa vaøo hai tu maø soaïn luaän, ñoù laø tu ñaéc vaø tu haønh. Nhö noùi: Neáu tu tam-muoäi Khoâng thì coù tu voâ nguyeän chaêng? Vöøa döïa vaøo hai tu naày maø soaïn luaän. Nhö noùi: Neáu tu thaân nieäm xöù thì cuõng tu thoï nieäm xöù? Vöøa döïa vaøo hai thöù tu naày maø soaïn luaän. Nhö noùi: Neáu tu töôûng voâ thöôøng thì coù quaùn töôûng voâ thöôøng chaêng? Trong ñaây, coù ngöôøi noùi laø tu ñaéc, hoaëc coù ngöôøi noùi laø tu haønh. Nhö noùi: Theá naøo laø phaùp coù theå tu? Taát caû phaùp höõu vi thieän. ÔÛ ñaây, duø coù nghóa cuûa boán thöù tu, nhöng vöøa döïa vaøo tu ñaéc vaø tu haønh maø soaïn luaän. Cho neân ñöôïc taïo ra boán tröôøng hôïp: 1. Coù phaùp laø Tu ñaéc vaø tu haønh, chaúng phaûi tu ñoái trò, tu tröø khöû. 2. Coù phaùp laø tu ñoái trò, tu tröø khöû, chaúng phaûi tu ñaéc vaø tu haønh. 3. Coù phaùp laø tu ñaéc vaø tu haønh, cuõng laø tu ñoái trò, tu tröø khöû. 4. Coù phaùp chaúng phaûi tu ñaéc vaø tu haønh,

cuõng chaúng phaûi tu ñoái

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 305

trò, tu töøø khöû. Tu ñaéc vaø tu haønh, chaúng phaûi tu ñoái trò, tu töøø khöû: Laø phaùp höõu vi voâ laäu. Tu ñoái trò, tu töøø khöû, chaúng phaûi tu ñaéc vaø tu haønh: Laø phaùp nhieãm oâ, laø phaùp höõu vi voâ kyù khoâng aån moät. Tu ñaéc vaø tu haønh, cuõng laø tu ñoái trò, tu töøø khöû: Laø phaùp höõu laäu thieän. Chaúng phaûi tu ñaéc vaø tu haønh, cuõng chaúng phaûi tu ñoái trò, tu töøø khöû: Laø phaùp voâ vi. Hoûi: Tu laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa huaân xoâng laø nghóa tu. Nghóa hoïc taäp laø nghóa tu. Nghóa saùng saïch laø nghóa tu. Hieän tieàn tu, duøng haønh goïi teân. Vò lai tu, duøng ñaéc goïi teân. Hieän taïi, do hieän ôû tröôùc neân goïi laø tu. Vò lai, do seõ sinh, neân goïi laø tu. Laïi nöõa, hieän taïi vì coù choã taïo taùc, neân goïi laø tu. Vò lai, vì cho söï mong muoán, neân goïi laø tu. Laïi nöõa, hieän taïi vì ôû trong thaân, neân goïi laø tu. Vò lai vì ñaéc, neân goïi laø tu. Neáu ñaïo quaù khöù thì ñaïo ñoù ñaõ tu, ñaõ ñöôïc khinh an? Ñaùp: Neáu ñaïo quaù khöù, laø ñaïo ñaõ tu, ñaõ ñöôïc khinh an, ñoù laø hai thöù tu: Tu ñaéc vaø tu haønh. Ñaõ khinh an töùc ñaõ laø quaù khöù. Neáu ñaïo ñaõ tu, ñaõ khinh an, thì ñaïo kia khoâng phaûi quaù khöù phaûi chaêng? Ñaùp: Coù ñaïo vò lai, ñaõ tu, ñaõ khinh an, khôûi quaùn baát tònh hieän ôû tröôùc. Vò lai coù tu Voâ löôïng saùt-na. Töø saùt-na thöù hai veà sau, ñeàu goïi laø ñaïo ñaõ tu, ñaõ khinh an, ñoù laø tu ñaéc. Do ôû vò lai neân khoâng goïi laø quaù khöù, cho ñeán khôûi Sô taän trí hieän ôû tröôùc. Vò lai coù Voâ löôïng taän trí tu saùt-na. Töø tu saùt-na thöù hai veà sau, ñeàu goïi laø ñaïo ñaõ tu, ñaõ khinh an, ñoù laø tu ñaéc. Neáu ñaïo vò lai, thì ñaïo aáy chaúng phaûi ñaõ tu, ñaõ khinh an chaêng? Ñaùp: Hoaëc ñaïo ôû vò lai, ñaïo ñoù chaúng phaûi khoâng ñaõ tu, chaúng phaûi khoâng ñaõ khinh an, cho ñeán noùi roäng laøm boán tröôøng hôïp: Theá naøo laø ñaïo ôû vò lai, ñaïo aáy chaúng phaûi khoâng ñaõ tu, chaúng phaûi khoâng ñaõ khinh an? Ñaùp: Caùc ñaïo vò lai ñeàu ñaõ tu, ñaõ khinh an, nhö ñaõ noùi ôû treân. Theá naøo laø ñaïo chaúng phaûi ñaõ tu, chaúng phaûi ñaõ khinh an, ñaïo ñoù chaúng phaûi vò lai? Ñaùp: Khôûi ñaïo khoâng heà ñöôïc hieän ôû tröôùc, khôûi quaùn baát tònh, cho

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 54 306

ñeán taän trí hieän ôû tröôùc. Ñaïo aáy chaúng phaûi ñaõ tu, chaúng phaûi ñaõ khinh an. Ñaïo aáy chaúng phaûi vò lai, chaúng phaûi ñaõ tu: Vì laø tu haønh. Chaúng phaûi vò lai: Vì laø hieän taïi. Theá naøo laø ñaïo ôû vò lai, ñaïo ñoù chaúng phaûi ñaõ tu, chaúng phaûi ñaõ khinh an? Ñaùp: Caùc ñaïo vò lai, chaúng phaûi ñaõ tu, chaúng phaûi ñaõ khinh an, nghóa laø khôûi quaùn baát tònh, cho ñeán taän trí hieän ôû tröôùc, tu Voâ löôïng saùt-na ôû vò lai. Caùc tu vò lai ñi chung vôùi saùt-na ñaàu tieân, nghóa laø ñaïo kia chaúng phaûi ñaõ tu, ñaõ khinh an. Vì sao? Vì laø nay tu nay khinh an. Ñoù laø tu ñaéc maø ñaïo kia ôû vò lai. Theá naøo laø ñaïo khoâng ôû vò lai, ñaïo ñoù chaúng phaûi khoâng ñaõ tu, chaúng phaûi khoâng ñaõ khinh an? Ñaùp: Ñaïo quaù khöù cuõng khôûi ñaïo töøng ñöôïc hieän ôû tröôùc. Ñaïo töøng ñöôïc nghóa laø töøng ñöôïc quaùn baát tònh, cho ñeán taän trí khôûi hieän ôû tröôùc. Hoûi: Ñaïo aáy laø nay tu, nay khinh an laø tu haønh vì sao noùi chaúng phaûi khoâng ñaõ tu, chaúng

phaûi ñaõ khinh an? Ñaùp: Vaên naày neân noùi raèng: Laø ñaïo quaù khöù. Khoâng neân noùi khôûi ñaïo töøng ñöôïc hieän ôû tröôùc. Neáu noùi nhö theá thì coù yù gì? Ñaùp: Ñaïo naày duø laø tu haønh, nay tu, nay khinh an nhöng cuõng laø tu ñaéc, ñaõ tu, ñaõ khinh an. Neáu ñaïo hieän taïi thì ñaïo aáy laø nay tu, nay khinh an chaêng? Ñaùp: Neáu ñaïo hieän taïi thì ñaïo kia laø nay tu, nay khinh an hoaëc ñuû hai tu laø tu ñaéc vaø tu haønh. Hoaëc chæ coù tu haønh. Hoûi: Coù khi naøo ñaïo nay tu, nay khinh an ñaïo ñoù chaúng phaûi hieän taïi phaûi chaêng? Ñaùp: Coù khôûi ñaïo khoâng heà ñöôïc hieän ôû tröôùc, töông töï vôùi vò lai. Töông töï coù boán thöù: 1. Tu töông töï. 2. Giôùi töông töï. 3. Coõi töông töï. 4. Taùnh töông töï. Tu töông töï: ÔÛ ñaây noùi: Khôûi ñaïo khoâng heà ñöôïc hieän ôû tröôùc. Töông töï vò lai: Tu trong ñaây. Hoaëc coù thuyeát cho laø: Ñaïo höõu laäu tu töông töï ñaïo höõu laäu. Ñaïo voâ laäu tu töông töï voâ laäu. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Ñaïo höõu laäu tu töông töï ñaïo höõu laäu, ñaïo

voâ laäu. Ñaïo voâ laäu coù töông töï vôùi ñaïo voâ laäu, ñaïo höõu laäu. Vì sao? Vì söùc voâ laäu kia, khôûi ñaïo theá tuïc hieän ôû tröôùc, tu ñaïo voâ laäu, höõu laäu. Khôûi ñaïo voâ laäu hieän ôû tröôùc, tu ñaïo höõu laäu, voâ laäu. Giôùi töông töï: Nhö trong Kieàn-ñoä Nghieäp coù noùi: Neáu thaønh töïu giôùi quaù khöù, cuõng thaønh töïu giôùi töông töï hieän taïi, vò lai? Giôùi töông töï, nghóa laø: Nhö ñaït ñöôïc giôùi giaûi thoaùt, thì coù ñaït ñöôïc giôùi giaûi thoaùt töông töï. Giôùi thieàn thì coù giôùi thieàn töông töï. Giôùi voâ laäu thì coù giôùi voâ laäu töông töï. Giôùi höõu taùc thì coù giôùi höõu taùc töông töï. Giôùi voâ taùc thì coù giôùi voâ taùc töông töï. Coõi töông töï: Nhö trong Kieàn-ñoä Caên noùi: Neáu thaønh töïu nhaõn caên töông töï naày, thì coù thaønh töïu thaân caên töông töï naày? Neáu phaùp ñoàng toàn taïi ôû moät coõi, coù theå ñöôïc, thì seõ goïi laø coõi töông töï. Phaùp coõi Duïc töông töï vôùi phaùp coõi Duïc. Phaùp coõi Saéc töông töï vôùi phaùp coõi Saéc. Phaùp coõi Voâ saéc töông töï vôùi phaùp coõi Voâ saéc. Taùnh töông töï: Nhö trong Tyø-ni noùi: Toân giaû Ñaø-baø-Ma-la-Töû, tay traùi phaùt ra aùnh saùng, vì caùc Tyø-kheo töông töï phaân chia phoøng, xaù, ñoà naèm, ngöôøi tuïng Tu-ña-la töông töï cuøng ôû moät choã, ngöôøi tuïng Tyø-ni töông töï cuøng ôû moät choã. Ngöôøi tuïng A-tyø-ñaøm töông töï cuøng ôû moät choã, ngöôøi haønh phaùp A-luyeän-nhaõ töông töï cuøng ôû moät choã. Vì muoán cho caùc Tyø-kheo cuøng truï ñaøm luaän, hoaëc yeân laëng, neân moãi ngöôøi ñeàu thuaän theo nhau. Kinh khaùc cuõng noùi: Chuûng loaïi töông töï cuûa chuùng sinh tuøy theo nhau. Ngöôøi laøm aùc tuøy theo vôùi keû laøm aùc. Ngöôøi laøm vieäc thieän tuøy theo vôùi keû haønh ñieàu thieän. Trong ñaây, vôùi boán thöù töông töï naày, döïa vaøo töông töï tu maø soaïn luaän. Khôûi quaùn baát tònh hieän ôû tröôùc, vò lai seõ coù ngöôøi tu saùt-na Voâ löôïng quaùn baát tònh. Caùc ngöôøi tu vò lai ñi chung vôùi saùt-na ñaàu tieân: Ñoù laø nay tu goïi laø tu ñaéc. Ñaïo kia, chaúng phaûi hieän taïi, vì ôû vò lai. Nieäm A-na-Ban-na (quaùn soå töùc), nieäm xöù, Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, phaùp Theá ñeä nhaát, kieán ñaïo, tu ñaïo, taän trí, luùc hieän ôû tröôùc, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Lui suït quaû A-la-haùn, luùc truï quaû Tu-ñaø-hoaøn thì quaû Tu- ñaø- hoaøn chæ laø ñaéc hay cuõng laø tu? Ñaùp:

Chæ laø ñaéc, chaúng phaûi tu. Neáu khi laïi ñöôïc quaû A-la-haùn thì chæ laø ñaéc hay cuõng laø tu? Ñaùp: Quaù khöù laø ñaéc, chaúng phaûi tu. Vò lai laø ñaéc, cuõng laø tu Hoûi: Vì sao quaù khöù laø ñaéc, chaúng phaûi tu. Vò lai laø ñaéc cuõng laø tu?

Ñaùp: Neáu coù nhaân cuûa hieän taïi thì coù ñaéc, cuõng laø tu. Neáu khoâng coù nhaân hieän taïi, thì chæ laø ñaéc, chaúng phaûi tu. Hoûi: Quaû Tu-ñaø-hoaøn cuõng coù nhaân hieän taïi, vì sao chæ coù ñaéc chaúng phaûi tu? Ñaùp: Neáu coù nhaân hieän taïi thì coù theå thaéng tieán laø ñaéc, cuõng laø tu. Ngöôøi truï quaû Tu-ñaø-hoaøn, duø coù nhaân hieän taïi, nhöng vì lui suït ñaïo, neân chæ laø ñaéc, chaúng phaûi tu.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.